

OVERNODIG

ANDRÉ F. TROOST

OVERNODIG

*Nieuwe en hertaalde
liederen*

UITGEVERIJ BOEKENCENTRUM
ZOETERMEER

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden van de melodieën te benaderen.
Zij die desondanks menen aanspraak te kunnen maken op deze rechten, kunnen zich tot de uitgever wenden.

ISBN 978 90 239 6861 0
NUR 709

Boekverzorging: Anton Sinke, www.antonsinke.nl
Muzieknotatie: Compoprint, Wim Zevering, Ermelo
Foto auteur: Heiko Bertram

© 2016 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden.

www.uitgeverijboekencentrum.nl
www.andretroost.nl

Inhoud

Woord vooraf	7
1 Bijbelliederen	10
8 Kersttijd	19
14 Epifaniëntijd	28
15 Tijd voor Pasen	30
22 Paastijd	38
29 Pinksteren	47
31 Koninkrijk van God	51
36 Kerk	57
41 Doop	62
45 Belijdenis	66
46 Huwelijk	67
48 Middag	69
50 Andere liederen	72
Register op bijbelteksten	99
Register op bijbelse persoons- en plaatsnamen	100
Register met aanwijzingen voor liturgisch gebruik	100
Register van kinderliederen	101
Register van componisten	101
Register van ook elders gepubliceerde liederen	104
Register van alternatieve melodieën	104
Register op de beginregels van de liederen	105
Register van hertaalde liedteksten in alfabetische volgorde	107
Register van oorspronkelijke titels die in deze bundel hertaald zijn opgenomen	109

Voorwoord

Ruim de helft van de liederen die in deze bundel zijn opgenomen, schreef ik na de verschijning van *Voorzichtig licht*, de bundel die in 2008 als vervolg op *Zingende gezegend* (1995) werd uitgegeven. Grotendeels betreft het eigen teksten; een klein deel bestaat uit vertaalde liederen van dichters uit het buitenland. Sommige teksten kunnen gezongen worden op bekende melodieën, andere teksten kregen een eigen zangwijs. Wim Zevering (Compoprint, Ermelo) ben ik zeer dankbaar voor de wijze waarop hij ook aan de vormgeving van deze bundel zijn bijdrage gaf.

Voor het gebruiksgemak is ook in deze bundel *Overnodig* een uitgebreid register opgenomen. Registers die van pas komen bij het zoeken naar teksten in alle drie genoemde bundels zijn te vinden op www.boekencentrum.nl/liederenregister

Of er, juist na de verschijning van diverse liedbundels in de laatste tijd, nog behoefte bestaat aan nieuwe liedteksten? Naar het oordeel van deze en gene zal elk nieuw lied zo langzamerhand overbodig zijn. De titel van deze bundel denkt in een andere richting.

Overnodig – dat is de naam van een kringloopwinkel, niet ver van mijn woonplaats. Het leek mij een aardige aanduiding voor wat in dit boek wordt aangeboden. Deze bundel bevat namelijk ook liedteksten die bij de verschijning van het nieuwe liedboek overbodig werden geacht. Tientallen liederen in het *Liedboek voor de Kerken* van 1973 werden niet overgenomen in het *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk* van 2013. In veel gevallen om begrijpelijke redenen, veelal in verband met verouderd taalgebruik. Toch jammer: nu vinden velen

sommige geliefde liederen niet meer terug in het nieuwste liedboek. De vraag is: werd niet al te rigoreus besloten bepaalde liederen met een sterke gevoelswaarde uit het nieuwe liedboek te houden? Op die vraag kunnen verschillende antwoorden worden gegeven.

In deze uitgave wordt een poging gedaan door een hertaling oude, vertrouwde teksten uit het *Liedboek voor de Kerken* een nieuw leven te geven. Daarbij is optimaal recht gedaan aan de sfeer van de tekst zoals die ooit werd opgenomen. Verouderde begrippen zijn echter vervangen door meer eigentijdse, ouderwetse zinswendingen zijn omgebogen, met vermindering van oude naamvallen en beknutte woorden (vaak mishandeld door middel van de verlegenheidsoplossing die apostrof wordt genoemd). Alleen al uit het overzicht van de titels blijkt tot welke veranderingen deze aanpassing heeft geleid.

Bij dit alles is, misschien nog wel meer dan in de oorspronkelijke teksten, gelet op de meest harmonische verbintenis van tekst en toon. Dat daarbij sommige regels min of meer ingrijpend veranderden, kon niet worden voorkomen. Toch is bij elk lied nog altijd duidelijk om welke bekende tekst het gaat. Nooit zal ik weten of de oorspronkelijke dichters en/of latere vertalers mijn ingreep zouden hebben gewaardeerd. Toch vermoed ik dat zij dit kleine project zouden toejuichen, al was het alleen maar omdat hun werk nu wellicht een langer leven beschoren is.

Kortom: in hoeverre de nieuwe en hertaalde liedteksten in deze bundel overbodig zijn, zal de tijd ons leren. Zelf hoop ik dat ze overnodig zijn.

Ermelo, december 2015
André F. Troost

Liederen

1 Licht is leven, overvloed

bij Genesis 1:3

melodie: gezang 289 LvdK

Freylinghausen's Geistreiches Gesang-Buch 1704

1. Licht is le - ven, o - ver - vloed,
 licht maakt blij, schenkt moed voor mor - gen.
 Licht wil ge - ven, gul en goed,
 licht ver - licht de zwaar - ste zor - gen.
 Licht is lief - de, is ge - loof -
 licht geeft hoop.

2. Licht, geslaagd met glans en gloed,
 licht geeft zicht en zien doet leven.
 Licht is warm en zacht en zoet,
 licht wil ons de toekomst geven,
 licht ontlokt de leeuwerik:
 Licht zie ik!

3. Licht is sterker dan de nacht,
 licht verdrijft de zwartste dromen,
 licht verschijnt waar niemand licht,
 licht komt waar geen mens kan komen –
 licht: een glimlach van de Heer,
 licht en teer.

4. Licht is licht, zo licht als lucht,
 licht is licht, niet zwaar als aarde;
 licht is stil, maakt geen gerucht,
 licht is wat God openbaarde:
 licht zijn vriendelijk gezicht,
 licht, licht, licht.

5. Licht: de bruid van onze God,
licht: zijn huis, zijn tuin van vrede,
licht: zijn Kind, licht: zijn gebod,
licht! Wij vieren nu al, heden:
licht is hier, in overvloed,
licht zo goed!

2 Eén is de Heer, de God der goden

naar Exodus 20:1-17

melodie: psalm 140

1543

1. Eén is de Heer, de God der go-den,
wie buigt voor beel-den wordt mis-leid.
Ga op de weg van zijn ge-bo-den -
er is geen God die zo be-vrijdt!

2. Houd zijn Naam hoog, houd die in ere,
veracht, misbruik de hemel niet;
dankbaar zal ieder respecteren
zijn dag, zijn rust – gedenk, geniet!
3. Sla wat het voorgeslacht ons leerde
niet onnadenkend in de wind.
Dood nooit wie zich niet kan verweren -
wie drift bemint wordt ziende blind.
4. Breek geen verbond, voorgoed gesloten,
blijf trouw aan wie u liefde gaf.
Diefstal kan geen geluk vergroten;
neem niet uw naaste vreugde af.
5. Leugen en laster? Valse goden!
Begeerte baart slechts bitterheid.
Ga op de weg van Gods geboden –
er is geen god die zo bevrijdt!

3 Er is uit 's werlds duist're wolken

naar Jesaja 9:1-6

melodie: gezang 26 LvdK

Johannes Gijsbertus Bastiaans 1868

1. Er is uit 's we - relds duis - t're wol - ken
 een groot licht stra - lend op - ge - gaan -
 wie wo - nen in het diep - ste don - ker,
 zij zul - len in het zon - licht staan.
 Glo - rie aan God, de o - ver - win - ning
 is on - ge - kend, de vreug - de groot;
 de aar - de ju - belt - hoor ons zin - gen:
 wij de - len in een rij - ke oogst!

2. De loden last die op ons drukte,
 de stang, het juk, ons ongeluk,
 de zweep, de stok die diep deed bukken,
 verbrijzeld zijn ze, stuk voor stuk,
 verbrand de laarzen der soldaten
 en elke mantel rood van bloed,
 geen wapentuig meer door de straten –
 de velden vol van overvloed.

3. Godlof, een kind is ons geboren,
 een held zal onze koning zijn,
 die raadsman, God-met-ons zal heten –
 die zoon zal ons tot vader zijn!
 Vorst die met vrede ons wil kronen
 van nu af tot in eeuwigheid,
 de Eeuwige zal hem doen tronen
 op recht en op gerechtigheid.

4 Zijn volk als gordel aangedaan

bij Jeremia 13:1-11

André F. Troost

1. Zijn volk als gor-del aan-ge-daan
is God de eeu-wen door-ge-gaan:
Hij had voor heel het le-ven
het op zijn lijf ge-schre-ven.

2. Maar dragen liet zijn volk zich niet,
het kwijnde weg – tot zijn verdriet
niets meer mee te beginnen:
een lap bedorven linnen.

3. Toen heeft Hij, om op reis te gaan,
een nieuwe gordel omgedaan,
in een spelonk gevonden:
zijn liefste, ongeschonden.

4. In Hem draagt God ons op het lijf.
Zo waar Ik leef, zegt Hij, Ik blijf
de Trouwe, die blijft dragen
tot aan het eind der dagen.

5. Zijn Zoon als gordel aangedaan
wil God met mensen verdergaan
tot wij ons 'amen' zeggen
en ons te slapen leggen.

6. Dan is de lange reis volbracht,
dan wenkt de rust die nu nog wacht
op allen die het wagen
zich stil te laten dragen.

5 Dat U er bent

bij Daniël 6

melodie: gezang 415 LvdK

Valerius Neder-landsche gedenck-clanck 1626

1. Dat U er bent, dat gaan wij vie-ren,
 Ma - je - steit, die bij na - me kent
 al wat er leeft, men-sen en die - ren:
 dat U ons al - ler Va - der bent.
 De he - mel lacht -
 wij ste - ken de vlag
 voor U, o Ko - ning, uit;
 U o - pent en U sluit.

2. Dat U ons helpt, dat gaan wij vieren,
 Koning, die voor ons vechten zult.
 Angst en paniek: leeuwen en beren,
 sissende slangen, overal!
 Hielp U ons niet,
 wij redden het niet,
 wij waren eeuwig dood –
 o God, wat bent U groot!

3. Dat U ons kent, dat gaan wij vieren,
 U sluit voor ons de leeuwenmuil.
 Zweet brak ons uit, zenuwen gierden –
 U haalt ons levend uit de kuil.
 Wie op U bouwt,
 op U vertrouwt,
 hoort boven alles uit
 uw stem: Mens, kom eruit!